

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ**СРПСКИ ЈЕЗИК**

РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
ШЕСТИ	4	144

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- ✓ Цјеловит развој ученика кроз његовање и унапређење језичке комуникације која омогућава успјешно школовање, цјеложивотно учење и адекватно функционисање у друштвеној средини.
- ✓ Примјена законитости српског књижевног језика и правилно усмено и писмено изражавање.
- ✓ Усвајање и коришћење основних граматичких и правописних правила српског књижевног језика.
- ✓ Разумијевање, доживљавање и тумачење књижевних, позоришних и филмских дјела.
- ✓ Усвајање основних моралних начела кроз употребу говора и језика у различитим социјалним интеракцијама и разумијевања социјалних ситуација.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и увјерљиво усмено и писмено изражавање,
- Богаћење рецептивног и експресивног рјечника.
- Оспособљавање за усмено и писмено причање, описивање и препричавање.
- Овладавање техником читања и писања другог писма.
- Усавршавање вјештине гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмјереног, истраживачког).
- Кориштење основних појмова и проширивање знања из правописа и граматике.
- Упознавање са врстама реченица по саставу.
- Упознавање са врстама реченица по значењу.
- Усвајање појмова о врстама ријечи (именице, глаголи, бројеви).
- Почетна анализа и тумачење ликова, његовање критичког мишљења и личног дозивљаја књижевних дјела.
- Читање, разумијевање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за дјецу.
- Његовање интересовања за садржаје и праћење дјечијих и едукативних емисија кришћењем савремених информационах технологија.
- Поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм) и усвајање основних функционалних појмова позоришне и филмске умјетности;

- Подстицање ученика на самостално и/или групно учешће у језичком, литерарном и сценском стваралаштву.
- Подстицање, његовање и вредновање ученичких ваннаставних активности (рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.).
- Навикавање на самостално коришћење библиотеке.
- Кориштење говорно – језичке комуникације у духу солидарности и других моралних и друштвених вриједности;
- Развијање љубави према матерњем језику и свијести о припадности властитој националној и културној традицији.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Читање и писање	40
2.	Језик и граматика	40
3.	Језичка култура и правопис	24
4.	Књижевност и лектира	40

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1: Читање и писање (40 часа)

Посебни циљеви:

Усавршавање вјештине гласног читања (правилног, логичког и изражајног), и читања у себи (доживљајног, усмјереног, истраживачког);

Овладавање техником читања и писања другог писма.

Самостално и правилно писање ријечи, реченица или краћих састава коришћењем једног или оба писма

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

Ученик:

- пише штампана слова другог писма (уколико је потпуно савладао писање и читање првог писма);
- препознаје, показује, именује појединачна слова / графеме другог писма;
- јасно разликује графеме другог писма од графема првог писма;
- самостално пише ријечи реченице и краћи текст на једном или оба писма;
- преписује ријечи, реченице и краћи текст на једном или оба писма;
- пише ријечи и реченице по диктату на једном или оба писма;
- чита наглас и у себи;
- схвата прочитани текст;
- препричава прочитани текст;
- чита природним гласом и

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

- Обрада слова другог писма (препознавање и именоване графема, правилно и уредно писање графема)
- Вјежбе визуелног претраживања, уочавања, и изговарања гласова (разликовање графема првог и другог писма, тражење истих графема у низу, разликовање графема које се исто пишу, а различито изговарају у првом и другом писму (В, Н, Р, С,)
- Писање и обликовање слова другог писма (обликовање слова од различитих матерјала (пластелин, штапићи, шибице, конструктори), писање и преписивање слова у предвиђеном простору (ограничено на један до два означена реда или већи простор, по потреби коришћење свеске са коцкицама), писање и преписивање ријечи и реченица, писање ријечи и реченица по диктату)
- Артикулација гласова (разликовање

<p>нормалним темпом;</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражајно чита краће текстове; - чита по улогама; - усмјерено чита са истраживачким задацима; - правилно дише током изговора гласова, ријечи и реченица; - успоставља ритмичан (флуентан) говор; - прецизно изговара гласове матерњег језика; - по потреби користи помагала (дебеле оловке, адаптер за оловку, штисаљка за папир) приликом употребе прибора за писање или цртање; - правилно држи прибор за писање и/или цртање (тропрсти хват) и исписује са адекватним притиском прибора на хартију; - пише у оквиру предвиђеног простора; - правилно држи тијело током читања и писања; - примјењује стечено знање; - користи алтернативни вид комуникације кроз различите симболе, помагала, стратегије и технике за оспособљавање читању и писању. 	<p>гласова сличних по одређеним особинама)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Читање (повезивање слова у слоге , шчитавање и читање ријечи и реченица, раумијевање прочитаног, повезивање прочитане ријечи или реченице са сликом, читање на глас и у себи) • Асистивна технологија (коришћење различитих помагала, програма и игара на рачунару или таблету за увјежбавање читања и писања) <p>НАПОМЕНА : Због великог броја часова ове наставне теме читања и писање другог писма се може увјежбавати током обраде књижевних дјела као што су : Српска народна приповијетка : <i>Еро с онога свијета</i> Бранко Радичевић : <i>Пјевам дању, пјевам ноћу</i> Драгутин Тадијановић : <i>Носим све торбе, а нисам магарац</i> Бранко Ћопић : <i>Поход на мјесећ</i> Светозар Ћоровић : <i>У ноћи</i> (могу се користити и друга сродна дјела) Током обраде ових дијела акценат се ставља на читање и писање</p>
<p>Наставна тема 2: Језик и граматика (40 часова)</p>	
<p>Посебни циљеви: Развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и увјерљиво усмено и писмено изражавање. Богаћење рецептивног и експресивног рјечника. Кориштење основних појмова и проширивање знања из граматике. Упознавање са врстама реченица по саставу. Упознавање са врстама реченица по значењу. Усвајање појмова о врстама ријечи (именице, глаголи, бројеви).</p>	
<p>ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ</p>	<p>САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ</p>
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - познаје садржаје обрађене у претходним разредима; - усмено и писмено изражава потребе, мисли и осјећања користећи различите реченичне конструкције; 	<ul style="list-style-type: none"> • Вербално изражавање (коришћење граматичне реченичне конструкције, уочавање грешака у усменом изражавању, граматички правилно постављање питања и одговарање на питања) • Богаћење рјечника (објашњавање

- уочава и исправља неке од грешака у свом усменом и писменом изражавању;
- адекватно и граматички поставља питања;
- усмено и писмено се изражава кроз правилну реченичну форму;
- шири свој рецептивни и експресивни ријечник, сврсисходно користи циљане ријечи у свакодневној комуникацији;
- увећава активни фонд ријечи и адекватно га користи у усмјереном разговору са саговорником на одређену тему;
- објашњава неке непознате ријечи са којима сусреће кроз свакодневну комуникацију, различита књижевна дјела или друга умјетничка остварења;
- уочава разлике у изговору и писању одређених гласова првог и другог писма;
- разликује и разврстава ријечи у категорије бића и предмета;
- уочава радњу и вршиоца радње у реченици;
- издваја из понуђених ријечи именице;
- набраја именице;
- издваја из понуђених ријечи глаголе;
- набраја глаголе
- разликује врсте бројева и правилно их пише;
- користи граматички правилан облик потврдне, одричне и упитне реченице;
- уочава, разликује и именује реченице по саставу;
- уочава, разликује и именује реченице по значењу;
- правилно употребљава интерпункцијске знакове;
- примјењује стечено знање.

непознатих ријечи, набрајање ријечи истог и супротног значења, кориштење научених ријечи у свакодневној комуникацији)

- Артикулација гласова (разликовање гласова сличних по одређеним особинама)
- Категорије бића и предмета (описивање бића и предмета, уочавање сличности и разлика између бића и предмета , сврставање бића и предмета у одређене категорије нпр : птице, рибе, намјештај, возила, посуђе итд.)
- Грађење правилне реченичне форме (формирање реченице од понуђених ријечи, правилна употреба потврдних и одличних реченица, усмена употреба именица, глагола, описних придјева и приједлога, допуњавање реченице субјектом и предикатом на основу дате слике уз одговарање на питања КО РАДИ и ШТА РАДИ)
- Врсте ријечи (ИМЕНИЦЕ- ријечи које означавају имена бића и предмета, ГЛАГОЛИ- ријечи које означавају радњу, стање и збивање и БРОЈЕВИ – главни, редни и збирни) – уочавање, препознавање, правилно писање и набрајање ријечи из ових категорија
- Субјекат и предикат (препознавање субјекта и предиката у једноставним реченицама)
- Врсте реченица према саставу (просте и проширене) – препознавање, именовање и навођење примјера
- Врсте реченица према значењу (потврдне, упитне и узвичне) – препознавање, именовање, навођење примјера и интонацијски правилно изговарање
- Знакови интерпункције (равилно коришћење, тачке, упитника и узвичника на крају реченице ; правилно коришћење двотачке и запете приликом набрајања)

Наставна тема 3: Језичка култура и правопис (24 часа)

Посебни циљеви:

Оспособљавање за усмено и писмено причање, описивање и препричавање.

Кориштење основних појмова и проширивање знања из правописа.

Подстицање ученика на самостално и/или групно учешће у језичком, литерарном и сценском стваралаштву.

Подстицање, његовање и вредновање ученичких ваннаставних активности (рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.).

Богаћење рецептивног и експресивног рјечника.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - познаје садржаје обрађене у претходним разредима; - усмено и писмено описује слике које посматра и социјалне ситуације у којима се нашао у блиској прошлости и које га чекају у блиској будућности; - усмено и писмено одговара на питања везана за слику или предмет, догађај, доживљај и неки социјални контекст; - усмено и писмено описује догађаје и доживљаје поштујући хронолошки редослијед; - усмено и писмено описује бића и предмета; - осмишљава и пише краће саставе на одређену тему; - усмјерено и правилно води телефонске разговоре; - осмишљава изглед честитке; - учествује у преипреми и реализацији школске приредбе са осталим ученицима из одјелења/школе; - се изражава кроз покрет, плес, игру и драматизацију; - активно учествује у ваннаставним активностима и раду школских секција; - пише велико слово на почетку реченице; - правилно пише имена људи, животиња и географских појмова; - богати ријечник кроз комуникацију са ученицима и наставницима и 	<ul style="list-style-type: none"> • Причање и препричавање (препричавање доживљаја и догађаја, причање приче на основу слике са цјеловитим садржајем или низа слика, допуњавање започетих реченица, препричавање краћих прича, коришћење појмова прије, послје на крају) • Писање и описивање (усмено и писмено описивање бића, предмета и догађаја/дживљаја, писмено одговарање на питања) • Писање састава (узвођење појмова ; почетак-увод , средина- фабула, крај- закључак) • Употреба великог слова (писање великог слова на почетку реченице и коришћење великог слова за писање имена живих бића и географских појмова) • Телефонски разговори (осмишљавање и вођење разговора на одређену тему, читање по улогама) • Осмишљавање и креирање честитке (рођендан, Нова Година, 8. март) • Препрема приредби и школских свечаности (активно учешће у осмишљавању и релаизацији)

<p>користи научене ријечи у свакодневном говору;</p> <p>- примјењује стечено знање</p>	
<p>Наставна тема 4 : Књижевност и лектира (40 часова)</p>	
<p>Посебни циљеви:</p> <p>Почетна анализа и тумачење ликова, његовање критичког мишљења и личног доживљаја књижевних дјела.</p> <p>Читање, разумијевање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за дјецу.</p> <p>Његовање интересовања за садржаје и праћење дјечијих и едукативних емисија кришћењем савремених информационих технологија.</p> <p>Поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм) и усвајање основних функционалних појмова позоришне и филмске умјетности;</p> <p>Богаћење рецептивног и експресивног рјечника.</p> <p>Навикавање на самостално коришћење библиотеке.</p> <p>Кориштење говорно – језичке комуникације у духу солидарности и других моралних и друштвених вриједности;</p> <p>Развијање љубави према матерњем језику и свијести о припадности властитој националној и културној традицији.</p>	
<p>ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ</p>	<p>САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ</p>
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прати и слуша читање књижевних текстова или пјесама у учионици, и учествује у разговорима о њима; - стрпљиво посматра и прати филмско или позоришно дјело намијењено дјечи; - учествује у колективном гледању филма или позоришне представе; - се понаша социјално прихватљиво током боравка у биоскопу, позоришту, на школским свечаностима и другим пригодама; - усмено и писмено препричава садржај књижевног, филмског или позоришног остварења; - прави илустрације књижевног, филмског или позоришног дјела; - учи стихове и рецитије пјесме; - упознаје дјела домаће и свјетске дјечије књижевности; - заједно са осталим ученицима из разреда учествује у припремању и реализацији представа или сценских наступа; - разликује врсте филма; 	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање прича (активно слушање приче која се чита/прича, препричавање приче након слушања, прегледање и повезивање слика са прочитаним текстом, разговор о особинама ликова, илустровање приче, догађаја из приче или лика из приче) • Гледање дјечијих представа и филмова (пристојно понашање у позоришту/биоскопу, пажњиво гледање, препричавање садржаја филма/ позоришног дјела, илустровање догађаја/ликова из филма/ позоришног дјела) • Рецитоване пјесама (индивидуално или групно рецитоване пјесама, уочавање строфе у пјесми) • Редослијед догађаја (уочавање редослиједа догађаја, мјеста и времена радње у књижевном, филмском или позоришном дјелу) • Анализа ликова (уочавање главних и споредних ликова, њихових позитивних и негативних особина и

- разликује основне врсте књижевних дијела;
- разумије прочитани текст;
- интерпретира прочитани текст;
- уочава разликује редослијед догађаја у књижевном, сценском или филмском дјелу и одређује мјесто и вријеме радње;
- разликује главне и споредне ликове у у књижевном, сценском или филмском дјелу;
- разликује позитивне и негативне особине и поступке ликова у књижевним, сценским или филмским дјелима
- идентификује и именује основне карактеристике лирске пјесме;
- идентификује и именује основне карактеристике басне;
- развија читалачке навике и љубав према књизи;
- биљежи прочитано;
- се све више осамостаљује у коришћењу школске библиотеке;
- развија и његује љубав према матерњем језику, култури, традицији и учтивој комуникацији;
- богати рјечник кроз читање и гледање дјечијих часописа, емисија и едукативних текстова и садржаја коришћењем савремених информационих технологија;

поступака)

- Врсте књижевних дјела (уочавање разлике између пјесме и приче, бајке и басне, основне карактеристике басне)
- Врсте филма (нијеме и звучни филм, црно-бијели и филм у боји)
- Лирска пјемса (основне одлике)
- Осамостаљивање у коришћењу школске библиотеке и читању (биљежење прочитаног)
- Плес , игра, драматизација (учеће у игроликим и плесним активностима)
- Школске пиредбе (активно учешће у припреми и реализацији школских приредби)
- Савремена информациона технологија (претраживање информација на одређену тему коришћењем савремених информационих технологија)
- Текстови:

Јован Ј. Змај : *Стара бака*

Десанка Максимовић : *Прича о раку кројачу*

Бранко Радичевић : *Рибарчета сан*

Бранко Ћопић : *Мачак отишао у хајдуке*
Свијету се не може угодити – народна прича

Лав и лисица – басна

Дорица Ерић : *Ваишар у Тополи*

Драган Лукић : *Учитељу врати ми кликере*

Енес Кишевић : *Како се може штедјети мама*

Мато Ловрак : *Дружина Пере Квржице*

Народне мудрости, питалице, загонетке, пословице

Тоде Николетић : *Загрљај*

Мирослав Антић : *Шашава песма*

Душко Трифуновић : *Два јарца*

Исак Самоковлија : *Дјечак Арон*

НАПОМЕНА : користити предложене текстове у цјелини или прилагодити ученику (одломак, строфе...) уз кориштење илустрација прича и пјесама

	<p>Лектира : Љубивоје Ршумовић : <i>Избор из поезије за дјецу</i> Бранко Ћопић : <i>Доживљаји мачка Тоше</i></p> <p>НАПОМЕНА : Наставници/це могу да одобаеру и друга сродна дјела која су им доступна</p>
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА	
<p>Наставни програм за предмет Српски језик у шестом разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета: Познавање друштва, Ликовна култура, Музичка култура, Васпитни рад у одјељењској заједници.</p>	
НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА	
<p>Циљ наставе Српског језика је оспособити ученика са лаким оштећењем интелектуалног функционисања за самостално коришћење језика и писма у свакодневном функционисању. У наставном програму српског језика за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања понуђен је широк дијапазон исхода учења од оних доста једноставних које ће уз учење и уложени труд савладати ученици са скромнијим когнитивним капацитетима, до оних сложенијих који су намијењени ученицима чије су способности веће. У складу са иницијалном процјеном својих ученика и утврђеним образовним потребама, наставник има слободу да приликом програмирања рада обликује наставни програм према потребама његових ученика. Имајући у виду да понуђени наставни садржаји нису циљ сам по себи, већ су у функцији остваривања исхода, наставник их може кориговати, прилагођавати или замијенити другим садржајима, а предложен број часова за наставне теме понуђен је оквирно и могуће га је мијењати у складу са развојним и образовним потребама ученика. Предложена књижевна дјела такође је могуће замијенити сродним дјелима која су примјеренија одређеном ученику и његовим способностима, а такође их је могуће скратити и прилагодити (поједноставити, илустровати итд). Користити што више конкретних примјера из сваконевног живота, слика, илустрација као и мултимедијалних средства учења. Оцјењивање ученика треба да се базира на исходима учења. У односу на способности ученика користити различите технике оцјењивања: усмена провјера знања, писана провјера знања, демонстрација наученог, портфолио и друго.</p>	